

lingen, adskillige Fædrelandsfange. Det minde mig om de gode gamle Dage, da det ærede Medlem og jeg sang i Hærubalget. Det maatte maaste være mig tilladt ved denne Leilighed ogsaa at minde om en Sang. Om det ærede Medlem saa, hvis han atter bliver Formand i Skoleudvalget, vil lade den affynge der, henstiller jeg ganske til det ærede Medlem. Verset, jeg vil minde om, er dette:

„Hvo ei kan bygge sit eget Hus,
Svad Stort, han bygger, vil falde i Grus.“

Det forekommer mig, at man skal tale Lavmælet og mere Lavmælet, end det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds hidtil har talt, om det folkelige Selvstyre, naar man ikke tør vove at lade dette Selvstyre begynde der, hvor det dog ifølge Forholdenes egen Natur ligger saa nær, at det begynder, nemlig ved Børnens Undervisning. Der er et engelsk Ordsprog, der siger: „Kjærlighed begynder hjemmefra“, og det forekommer mig, at Folk aldrig ville blive myndige eller modne til politisk Selvstændighed, naar man ikke tør vove at betro dem den afgjørende Indflydelse paa et Anliggende, som maa ligge dem saa nær paa Hjerte som deres Børns Opdragelse. Den meget ærede Minister ønskede at indrette Statskolen som et Led i den lærde Undervisning, og deri fandt han Medhold i det Foredrag, som vi hørte af det ærede Medlem for Slagelse (Dahl). Jeg har en fra de Herrer forskjellig Opfattelse i saa Henseende. Den ærede Minister ønskede, at vi skulde sætte Almueskolen ind som et Led i det hele Undervisningsmaskineri, saa at man kunde gaa fra det nederste til det øverste Trin paa denne Stige. Jeg er ikke enig i denne Opfattelse. Jeg tror, at Almueskolen har et ganske forskjelligt Formaal fra den lærde Skoles. Den lærde Skole, saaledes som vi nu have den, har den Opgave at uddanne vore Embedsmænd og fremme den videnskabelige Oplysning, men Almueskolen har et ganske andet Formaal. Efter min Mening har Almueskolen for Børn den Opgave at give et almindeligt Dannelesesgrundlag uden at opdrage den opvoksende Slægt med det Formaal for Die, at den skal blive til Embedsmænd og Videnskabsmænd. De Børn, som skulle gaa i Almueskolerne, skulle jo gaa ind i alle mulige andre Samfundstillinger, som Haandværkere, Industridrivende, Landbrugere, Sømænd og saa fremdeles, og derfor forekommer det mig, at Maalet for dens Virksomhed maa være et ganske andet end det, som er Maalet for den lærde Skoles Virksomhed. Jeg ønsker derfor heller ikke, at Almueskolen skal blive en Afslægger af den lærde Skole. Det har efter min Mening været en Feil, at man fra Administrationens Side paa forskjellig Vis har søgt at gjøre den dertil. Den ærede Minister omtalte ironisk, at jeg havde henvist til Lødefolket. Han sagte, at det var et „gammelt Folk“, men det er dog ikke ældre, end at dets Historie er et vigtigt Led i Børneundervisningen.

Jeg veed, at vi have en noget forskjellig Opfattelse af Lødefolkets Historie. Jeg har engang haat den Jorngielse at læse et Skrift, som den ærede Minister har udgivet, da han engang forsøgte sig paa den literære Bane, formodentlig længe inden den ærede Minister brømt om, at han engang skulde blive kaldet til at styre Kirke og Skole, og deri røber den ærede Minister, at han ikke har den Tillid til Skriften og hvad der staar i den om det jødiske Folks Historie, som jeg har; men den ærede Ministers Mistillid afkræfter aldeles ikke min Paastand om, at dette Folk ingen Skoletvang havde. Den ærede Minister yndede ikke min Paastand om, at Bibelhistorien burde lægges til Grund for Kristendomsundervisningen. Jeg fastholder imidlertid som min Opfattelse, at den historiske Fremstilling er det, som ligger for Børnene, og at al Udenadslæren af aandelige Ting kun fører til aandelig Mekanik og Dressur og bevirker, at Børnene istedetfor at faae de aandelige Sandheder hjære faae Afsty for dem. Det er ikke min Mening, at man ikke skal bruge Skriftsteder, som den ærede Minister udtalte, at jeg havde sagt; men jeg ønsker dem ikke løsrevne fra deres Forbindelse, saaledes som det sker, naar man har plukket Skriftsteder ud og sat dem ind her og der i en Lærebog. Jeg ønsker, at Skriftstederne skulle gives Børnene i deres naturlige Forbindelse og sammen med en mundtlig Fremstilling af Bibelhistorien. Derved faae de langt mere Betydning for de Smaa end ved, at de løsrevne og uden Sammenhæng skulde læres udenad paa Rampe. Det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund) mente, at jeg ikke havde Berettigelse til at sige, at man lægger alt for megen Vægt paa Udenadslæren i Skolerne, og han brugte i den Anledning det smukke Billede om Johnny og Rotten, som den ærede sidste Taler ogsaa nævnte. Jeg skal dog sige til det ærede Medlem fra Maribo, at det er en gammel Rotte, som her er Tale om, og man siger for et gammelt Ord, at „gamle Rotter ere ikke lette at fange“, og at de ligesom Næven have flere Udgange paa deres Hule; saasnart man har drevet dem ned i et Hul, dukke de op et andet Sted. Saaledes er Valles Lærebog bleven affastet. (Højsbro: Ikke ganske!) Det er vistnok i alt Fald kun meget faa Steder, hvor den endnu er i Brug. Da Valles Lærebog altsaa blev affastet, og det er den sikkert paa de allerfleste Steder, troede man, at saa var Rotten helt ned i Jorden, men det har viist sig, at den dog er kommen op paany. Man fik nemlig Balslevs Lærebog indført. Det skal indrømmes, at den er noget mindre, men jeg, som har ikke lidt Kjendstab til, hvorledes Undervisningen ledes i mange Statskoler, navnlig paa Derne, maa sige, at jeg ser ingen Forskiel i Undervisningen med Henyn til Religionskundskab nu fra, hvad jeg maatte lære i min Barndom. Man